

O'QITUVCHILAR UCHUN SUN'IY INTELLEKT VOSITALARINING YANGI IMKONIYATLARI

Qo'qon Universiteti Andijon Filiali

Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi 24-04 guruh 2-bosqich talabalari

Iminjonova Ruxshona Tursunboy qizi

Akbarova Shaxnoza Ziyodulla qizi

Annotatsiya

Ushbu maqolada sun'iy intellekt texnologiyalarining ta'lim tizimiga kirib kelishi, o'qituvchilar uchun yaratgan qulayliklari va o'qitish jarayonini takomillashtirishdagi imkoniyatlari yoritilgan. Sun'iy intellekt asosidagi platformalar o'quv jarayonini avtomatlashtirish, baholashning adolatli va tezkor bo'lishi, o'quvchilarga individual yondashuvni shakllantirish, ta'lim sifatini oshirish hamda pedagogik faoliyatni yengillashtirish kabi afzalliklarni taqdim etadi. Maqolada sun'iy intellekt vositalarining amaliy qo'llanilishi, ularning pedagog kasbiy rivojlanishiga ta'siri hamda kelajakdagi istiqbollari tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: Sun'iy intellekt, ta'lim, raqamli texnologiyalar, o'qituvchi innovatsiyasi, avtomatlashtirilgan baholash, individual ta'lim.

ANNOTATION

This article explores the integration of artificial intelligence into the education system and the opportunities it creates for teachers. Artificial intelligence-based tools enhance teaching by automating routine tasks, providing faster and more objective assessment, enabling individualized learning, improving instructional quality, and supporting teachers' professional development. The article analyzes practical applications of artificial intelligence tools, their impact on pedagogical activities, and future prospects of artificial intelligence in education.

Keywords: Artificial intelligence, education, automation, digital tools, personalized learning, teacher development.

АННОТАЦИЯ

В данной статье рассматривается внедрение технологий искусственного интеллекта в систему образования и возможности, которые они создают для учителей. Инструменты на основе искусственного интеллекта автоматизируют рутинные процессы, обеспечивают быструю и объективную оценку, позволяют организовать индивидуальное обучение и повышают качество образовательного процесса. В статье анализируются практическое применение искусственного интеллекта, его влияние на профессиональное развитие педагогов и перспективы использования в будущем.

Ключевые слова: Искусственный интеллект, образование, цифровые технологии, персонализированное обучение, автоматизация.

1. Sun'iy intellektning ta'limga kirib kelishi

So'nggi yillarda sun'iy intellekt ta'lim sohasida eng tez rivojlanayotgan texnologiyalardan biriga aylandi. Dunyo miqyosida Learning Management System (LMS), Intelligent Tutoring Systems (ITS), ChatGPT kabi til modellari, avtomatik baholash, virtual yordamchilar kabi texnologiyalar o'qituvchi faoliyatiga faol integratsiya qilinmoqda.

AI texnologiyalari o'qituvchilarga quyidagicha yordam beradi:

O'quv jarayonini avtomatlashtirish

Dars materiallarini tez ishlab chiqish

O'quvchi faoliyatini real vaqt rejimida tahlil qilish

Individual o'quv rejalari yaratish

Baholashni soddalashtirish

2. Sun'iy intellekt vositalarining o'qituvchilar uchun asosiy imkoniyatlari

1. Avtomatlashtirilgan baholash

Sun'iy intellekt vositalari testlar, yozma ishlar, loyihalar va hatto og'zaki nutqni baholashda katta yordam beradi.

Misollar:

avtomatik esselarni tekshiruvchi tizimlar;

grammatik analizatorlar;

nutqni aniqlovchi va baholovchi platformalar.

Bu o'qituvchining vaqtini tejaydi va baholashda insoniy xato ehtimolini kamaytiradi.

2. Shaxsga yo'naltirilgan ta'limni tashkil etish

Sun'iy intellekt har bir o'quvchining:

o'zlashtirish tezligi,

qiyinchilik darajasi,

bilim bo'shliqlarini

tahlil qilib, unga mos mashqlarni taklif qiladi.

Bunday tizimlar o'quvchilarning motivatsiyasini oshiradi va bilim sifatini yaxshilaydi.

3. Darslarni tayyorlashni yengillashtirish

Sun'iy intellekt o'qituvchilar uchun:

slaydlar yaratish,

konspekt tuzish,

testlar yasash,

matnlarni qayta ishlash,

o'quv materiallarini soddalashtirish kabi ishlarni juda tez amalga oshiradi.

Masalan, bir mavzu bo'yicha 10 daqiqada testlar va taqdimotlar yaratish mumkin.

4. O'quvchilarning xatti-harakatini kuzatish va tahlil qilish

Sun'iy intellekt tizimlari:

onlayn darslarda qatnashish darajasi,

topshiriqlarni bajarish tezligi,

darsdagi faollik

kabi ko'rsatkichlarni avtomatik aniqlaydi va statistik tahlil qiladi.

Bu o'qituvchiga dars jarayonini boshqarishda katta yordam beradi.

5. Til o'rganish jarayonidagi yangi imkoniyatlar

Sun'iy intellekt asosidagi ilovalar:

talaffuzni to'g'rilash,

matn tuzatish,

tinglab tushunish bo'yicha mashqlar

yaratib, o'qituvchilar uchun qo'shimcha metodik vosita bo'lib xizmat qiladi.

6. Maxsus ta'limda qo'llanilishi

Sun'iy intellekt imkoniyati cheklangan o'quvchilarga:

nutqni matnga aylantirish,

matnni ovozga aylantirish,

moslashtirilgan mashqlar yaratish

kabi qulayliklar beradi.

Bu inklyuziv ta'lim sifatini sezilarli oshiradi.

3. O'qituvchilar uchun qulay Sun'iy intellekt vositalari

1) ChatGPT – matn, test, tavsiflar yaratish uchun

Yangi mavzularni tushuntirish, esse baholash mezonlari, o'quv rejalari tuzishda yordam beradi.

2) Canva sun'iy intellekt – slayd va dizayn uchun avtomatlashtirilgan platforma

O'qituvchilar uchun tayyor shablonlar, avtomatik dizayn takliflari mavjud.

3) Kahoot va Quizizz sun'iy intellekt

O'quvchilar uchun interaktiv testlar, viktorinalar yaratadi.

4) Grammarly, LanguageTool sun'iy intellekt

Matn tuzatish va til o'rgatishda juda qulay.

5) Google Classroom sun'iy intellekt funksiyalari

Raqamli nazorat, topshiriqlarni avtomatik tartiblash, o'quvchilarning faoliyatini tahlil qilishni osonlashtiradi.

6) Duolingo sun'iy intellekt

Til o'rgatishning moslashtirilgan algoritmlari orqali o'quvchilar uchun individual yo'l xaritasi yaratadi.

4. O'qituvchilar uchun sun'iy intellekt texnologiyalarining ijobiy tomonlari

vaqtni sezilarli tejaydi;

ta'lim sifatini oshiradi;

o'quvchi faoliyatini chuqur tahlil qiladi;

metodik materiallarni boyitadi;

baholash jarayonini adolatli qiladi;

dars jarayonini interaktivlashtiradi;

individual ta'limni samarali tashkil etadi.

5. Sun'iy intellekt dan foydalanishdagi cheklovlar

internetga qaramlik;

ba'zi ma'lumotlarning xato bo'lish ehtimoli;

texnik vositalarga ehtiyoj;

o'qituvchilarning digital savodxonlik darajasi farqli bo'lishi.

Shu sababli sun'iy intellekt to'liq o'qituvchini almashtira olmaydi, faqat yordamchi vosita bo'lib xizmat qiladi.

Sun'iy intellekt ta'lim jarayonining ajralmas qismiga aylanib, o'qituvchilarga keng ko'lamli imkoniyatlar yaratmoqda. Sun'iy intellekt dars jarayonini samarali, tezkor va zamonaviy shaklda tashkil qilishga yordam beradi. O'qituvchi sun'iy intellekt orqali vaqtini tejab, pedagogik ijodkorlikka ko'proq vaqt ajrata oladi. Shunday ekan, sun'iy intellekt texnologiyalaridan oqilona foydalanish ta'lim sifatini oshirishning muhim omillaridan biridir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Anderson, T. Artificial Intelligence in Education. Springer, 2021.
2. Holmes, W., Bialik, M., Fadel, C. Artificial Intelligence in Education: Promises and Implications. Center for Curriculum Redesign, 2019.
3. UNESCO. AI and Education: Guidance for Policy-makers. UNESCO Publishing, 2021.
4. Luckin, R. Machine Learning and Human Intelligence. UCL Institute of Education Press, 2020.
5. Google for Education – AI Tools documentation.